

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajczárjával kaphatók könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhoz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.
Hat hónapra 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalvánnyal is küldhetők.

Hirdetések.

Hivatalos hirdetések díja a bélyeg-illetékkel együtt: 1—100 szöveg 1 frt 30 kr., a 100-on fölül minden szó 1 krajczárjával számítatik. E hirdetések után járó díj előlegesen köldendő be.

Magán hirdetések: négy hasábos petit sor egyszeri közléseért 7 kr., kétszeriért 6 kr., többszoriért 5 kr. — Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

A nyilttérben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.

Kereskedési viszonyaink.

A forgalom élénkítésére kiváló hatással bírnak az eladó és vevő közötti jól rendezett viszonyok. Ilyenek azonban csak úgy keletkeznek, tartósságra csak úgy számíthatnak, ha a törvényrendeletei és a hatóság örökösége a társadalom által s egyesek- úgy, mint testületek által is támogattatnak, érvényre emeltetni segítettek.

A miniszteriális beosztás szerént a pozsonyi kereskedelmi s iparkamara területén, Barsvármegyében egy alkerület Léva székhelylyel képeztetett; Léván ugyanis a kereskedők és iparosok — megyénket tekintve — legnagyobb számban találhatók; nevezetesen az 1881. évben 435 kereskedő s iparos volt fölveve.

Az iparosok csekély kivétellel mind ipartársulatokba vannak osztva; s ha mindjárt ezen ipartársulatok eddigi munkálkodásuknak nem is adák még azon jelét, melyet fölük úgy saját érdekük, mint a közvárákozás megkívánt: mégis jogosítva hisszük magunkat azon reményre, hogy a már megkezdett működésnek további folyamatban lesznek oly eredményei, melyeket egyedül a társulás, egyesülés, testületi szellem vívhat ki. Szóval: az iparosok a haladás útján törtétnék előre.

A kereskedők azonban a társulást, egyesülést tekintve — a tétlenség meddőségébe burkolódva sopánkodnak; s midőn az őket közösen érő bajok fölmerülnek, azok orvoslására éppen semmi eszközöket sem képesek előállítani, vagy fogantatosítani.

Pedig annyi anyag-, erő- és szellemmel rendelkeznek, hogy ezeknek fölhasználása s célszerű alkalmazása amint bajaik orvoslására a legjobb szereket képes volna előállítani, úgy közös érdekeiket legjobban mozdíthatná elő.

Igen, de mikor ezen erő, ezen szellem elszórttan a tevékenységre képtelen; s annak összehozása s egy bizonyos célra való központosítása még csak meg sem kísértetik.

Egyesülés, társulás, ugynevezett kereskedelmi kör alakítása: a közös érdekek megvédésére a legelső szükség; e körül kell kereskedőinknek mindenekelőtt csoportosulni, ha meg akarják nemcsak próbálni, mit tudnak; hanem egyúttal bizonyítani, hogy a kereskedés bármelyik terén a kor követelményeinek színvonalára emelkedve, a kereskedelem érdekeit megóvni s előmozdítani képesek.

A fentebb érintett számból 75—80 kereskedő jegyeztetik városunkban. Oly tekintélyes szám, mely ha tömörül, egyesületet képes alkotni s oly testületi szellemet teremteni, mely kereskedési viszonyaink ziláltságát a legjótékonyabban rendezheti.

Ezen egyesületnek föladatai közé soroznók: az üzérkedők, az alkuszok seregének visszaélései által hanyatlott erkölcsi érzéket megjavítani, a salakot, a selejtést a köztérről eltávolítani, a fuvarosi ügyletet a törvény határai közé szorítani s abba rendes viszonyokat behozni; a kereskedelmi személyzetre a törvény alkalmazását indukálni; a munkaszünetet egyetértőleg a munkádó és munkakeresővel szabályozni s az ünnepek megtartásával egyöntetűleg életbeléptetni kulturális haladásuk-, s előmenetelökről a szükséges eszközök megteremtésével gondoskodni.

Mindezekre nézve vannak ugyan törvénye-

inkben intézkedések; de hogy azok érvényt nyerhessenek: szükséges, hogy azok, kikre ezek szólanak, áthatva legyenek azok fontosságától; erre pedig leginkább képes hatni a testületi szellem.

Nemzetiségi ámitások.

Midőn a magyarhoni szláv nemzetiségek védelmezése céljából fölszólok, előre is kijelentem, hogy születésemre nézve árvaik hornyák és egy lipői brindzás nemzetségnek vagyok tagja, de minthogy bélesőtől kezdve, Bars megyében is a tótajku Nagy-Szelesény községben nevelkedtem, tehát tót nyelven kezdtem magamat embernek ismerni, — annál fogva mint ilyen a magyarhoni szláv nemzetiségek szívének minden dobbanásáról tudomással bírván, illetékesnek érzem magamat, hogy az én kedves, szláv nemzetiségű atyámfiait minden méltatlan megtámadás ellen védelmezem.

Ezen meggyőződésből kiindulva, legelső sorban is kikérem magamnak, hogy a N á r o d n i e N o v i n y magának azt az apostoli jelleget arrogálja, mintha ő lenne a szláv nemzetiségek s érzelmeik leghivebb tolmácsa.

Igy a többi között, a július 13 diki 81-dik számú kiadványának N é p t a n o d a című vezércikkében szájalomra méltó álézskodással lamentál a miatt, hogy — midőn valamely tótajku községben 101 leégett ház között a hitfelekezeti néptanoda is elhamvadt, a 100 magánházat azok tulajdonosai, saját érdekükben csakhamar megint esinosan és új alakban felépíték, de a hitfelekezeti néptanoda még 2 év múlva is égnek meredező uszkös falaival torzítja a községet, míg végre is a kormány teszi reá a kezét, a hitfelekezeti néptanodát államivá nyilvánítja, csupán azon célból, hogy a magyarosítást benne hatalmi parancsszóval meghonosítsa.

Hát már csakugyan olyan élehetetlenek volnának a szláv nemzetiségek, mint azt a N á r o d n i e N o v i n y állítja? Ez csak ráfogás és méltatlan gyanúsítás. A szláv nemzetiségekben sokkal több az önérzet, semhogy arra várnának, hogy gyermekeik oktatását hatalmi parancsszó reájok erőszakolja. Sőt mi több, én úgy tudom, hogy a hazafias érzelme tót nép örömmel ragadja meg az alkalmat, ha gyermekeit a zengzetes magyar nyelvre taníttathatja.

Továbbá a N á r o d n i e N o v i n y ugyanazon lapban könnyezve kesereg S k o b e l e v muszka tábornok hült tetemei fölött. Egész Muszkaország nem siránkozott annyit a tábornok elvesztése miatt, mint a N á r o d n i e N o v i n y egy maga.

Már hogy a pánszlávok mily érzelmeiket táplálják az elhunyt tábornok iránt, ahhoz nekem semmi közöm. De hogy ez a haláleset az ő állításuk szerint: az összes szlávokra nézve óriási csapás jellegét viselné, azt már kerekén tagadom.

A tábornok halála fölötti keserve után baragos szavát emeli föl nevezett lap a miatt, hogy a pozsonymegyei közigazgatási bizottság K r n o János jogászt, államellenes üzeméi miatt a tanintézetből kizárta és egyúttal a kormányhoz egy oly értelmű fölratot intézni elhatározta, miszerént jövőben a tanoncoknál ne csak az erkölcsi, hanem a politikai magaviselet is mondassék ki mérvadóknak. Hogy ezért a pánszláv lap Pozsonymegye ellen jajveszékelt, az nagyon természetes dolog. De biz én erre azt mondom, hogy a magyar tanonc legyen magyar honpolgár s a helyett, hogy muszka ábrándokkal telíti a fejét, inkább tanulja saját hazáját és királyát kellő tiszteletben tartani. Ha pedig azt nem teszi, nem érdemli meg, hogy a magyar tanintézetekben a nevelés jótékonyágát élvezhesse.

Midőn a pánszlávok apostola Pozsonymegyén, magát egy oldalba rugással megboszulva volna, a következő kifakadásokban panaszodik:

„Hogy pusztul az ország a magyarosítás légköre alatt? Magyarországon a betáblázott adósságok összege 1875-ben 205 $\frac{1}{2}$ millióra rugott, és hogy ez azóta már 505 $\frac{1}{2}$ millióra szaporodott? Hogy ez bizony szomorú képet tár előnkbe hazánk hanyatló állapotáról, azt ugyan senki sem vonhatná kétségbe, de hogy ezt a magyarosításnak kellene bűnül fölírni, ily kifejezomódott rögeszme csak a N á r o d n i e N o v i n y és elvtársai agyában fogamozhatik meg.

Mert hiszen én is tót nemzetiségű kerületben hivataloskodom; de biz én itt éppen úgy, mint mindenütt azt tapasztalom, hogy a becsületes, igyekvő ember

anyagilag és szellemileg gyarapodik, ellenben az élehetetlen és kores minden tekintetben tönkre jut.

Ebből csak azt akarom következtetni, hogy az adósságesinálás a magyarosítással éppen semmi összefüggésben nincs.

Sőt ezzel ellenkezőleg, a muszka boldogítási eszmék és ezzel kapcsolatban a pálinkaivás meghonosítása ragadja a tót népet az anyagi és erkölcsi romlás örvényébe.

Hogy a pánszláv katekizmus méltó legyen önmagához, még azt is el akarja a világgal hitetni, hogy a muszka vallás is az összes szlávok érdekeit képviseli. A pánszláv apostolok tehát nem csak nemzetiségüket, hanem még vallásukat is megtagadják, hogy a muszka hódítási eszmék oltárára meghozzák a náluk mindig szolgálatkész, rubeles, hitterjesztő áldozatot.

Olyan apostoli hitvallásra, minőt a pánszláv propaganda gyakorlatbáhozni szándékozik, a magyarhoni szláv nemzetiségeknek éppen semmi szükségük nincs. Muszkaország egészen külön állam, melynek belintézményei reánk nézve nagyon közömbösek; tehát mi az oroszok iránt csak is felebaráti szeretettel vagyunk lekötelezve.

Ebből következőleg azon állami, nemzetiségi és vallási érde. közösségtől, — melyet a N á r o d n i e N o v i n y és apostol-társai emlegetnek, — nemcsak a magyarhoni szláv nemzetiségek, hanem a lengyelek is, oly távol vannak, mint az ég a földtől.

Ezen katekizmusnak fő jellemvonása: a szláv nemzetiségű nép előtt minden magyar intézményt gyűlöletessé tenni, ellenben minden muszka cselekvényt a dicsőség legmagasb fokára emelni.

Már pedig, hogy magának az ugynevezett szent Oroszországban sincs oly dicső állapot, milyennek azt a pánszláv apostolok a nép előtt esetelik, ennek élő bizonyítéka a muszka parancsuralomnak legfélelmesebb ellensége: a „Nihilizmus.”

Minden ünérzetes lelkész, tanító, községi és körjegyzőnek hazafias kötelessége: a népet a pánszláv katekizmusban rejlő méregről fölvilágosítani, nehogy annak beszívása által a hiszékeny szívek politikailag meggyilkoltassanak.

Thuránszky Nándor.

Bars megye közig. bizottságának gyűlése.

Bars megye közigazgatási bizottsága f. hó 2-án tartotta meg. A j l á t h István, főispán elnöke alatt szeptemberhavi ülését. E gyűlés tárgyai voltak a következők:

1. A megye alispánjának havi jelentése augusztushóról:

1. R e n d ö r i ü g y e k. A személy és vagyonbiztonság állapota kielégítő volt; tüzeset előfordult Béládon, Taaszáron, Hízéren és az ar-maróthi cukorgyárnál; nagyobb mérvű kárt okozott a hízéri tűz, hol is 17 lakház, a hozzátartozó pajtákkal, sok már behordott gabona s takarmány leit a tűz martaléka.

A megkezdőltt eséplési munkálatoknál ez ideig két szerencsétlenség fordult elő, és pedig Oszlányban Tuzzer Károly eséplőgépnél dolgozó Kliment András, 13 éves fia jobb kezét a gép kiszakította; az azonnal alkalmazott orvosi segély folytán azonban a fia már életveszélyen kívül van; szomorubb következményű volt azonban a Zsitva-Ujfaluban ugyancsak a eséplőgépnél történt szerencsétlenség, hol is Braun József thaszári illetőségű 12 éves fia, a eséplőgép által összezúvatván, rögtön meghalt; a vizsgálat mindkét esetben konstatálta, hogy a szerencsétlenség az illetők vigyázatlansága folytán történt.

Végül Micski Miklós nemes-kosztolányi erdőőr, az erdőben állítólag vaddisznóra lött, mely alkalommal felső-kamenecezi illetőségű Fábri Erzsébetet, ki az erdőben gombát szedett, lábán megsebezte.

2. K ö z m u n k a v á l t s á g. Az elmúlt augusztus hóban közmunkaváltás és bírság címén a megyei pénztárba befizettetett: és pedig 1882. évi váltás 1539 frt 45 kr Augusztushó végével hátralékban maradt 1877—80 évi bírság 1139 frt 22 kr. 1879—81. évi váltás 3022 frt 73 kr., 1882. évi váltás 28,729 frt 79 kr., összesen 32,891 frt 74 kr.

3. F e g y e l m i ü g y e k. A községi körjegyzők és előjárók ellen folyamatban levő fejeztetett be; augusztus hóban folyamatba tetetett: Barancsok Ferenc zsarnóczai esküdt ellen, hivatalos mulasztás és hamis

fabélyegzés miatt; továbbá Zimmerman János gelet-neki körjegyző ellen, hanyag kézbesítés miatt.

4. Vegyes ügyek. A közigazgatási bizottság f. évi augusztus 9-én tartott ülésében a z e l i z i róm. kath. felekezeti iskoláknál tapasztalt mulasztások, a s z ó d ó i iskolánál a fal vakolatának kiigazítása és az iskola bekerítése, valamint a tanító fizetésének beszedése, végül a podluzsanyi tanító fizetésének beszedése s ebből kifolyólag a mulasztások megtorlása ügyében 428.475 és 476 sz. a. hozott végzések folytán a kellő intézkedések folyamatba tetették.

5. V a d á s z a t i j e g y e k e l a d á s a. Az augusztus hóban kiadott vadászati jegyekért befolyt 1270 frt, mely összeg a helybeli kir. adóhivatalba becsállított.

II. A kir. adófelügyelő jelentésétől értesült a bizottság, hogy az elmúlt augusztushóban egyenes adó fejében befolyt: a lévai kir. adóhivatalnál 97 749 frt, a körmöczinél 10 744 frt, az ar-maróthnál 32 875 frt, összesen 142 368 frt.

Mult év augusztushavában befolyt összesen 123 126 frt, s így a f. évi augusztusi eredmény 19 242 frttal kedvezőbb.

A fentebb kitüntetett befizetések beszámításával a f. évi augusztushó végévi adótarozás 535 680 frtot tesz.

III. A kir. tanfelügyelő, jelentésében a lévai állami tanítóképzőnél befejezett magyar nyelvű póttanfolyamról a következőket adja elő: a póttanfolyamban résztvevő összesen 66 néptanító, ezek között bars megyei volt 28. kik közül a vizsgát sikerrel letette s oklevél elnyerésére ajánlott 17, vizsgát nem tett és a póttanfolyam látogatásáról csak egyszerű bizonyítványt nyert 11.

Jelentéséből értesült a bizottság, hogy a nagymélt. vall. és közokt. m. k. miniszteriumnak f. évi 23 239 sz. a. kelt rendelete értelmében mindazon helyeken, amelyekben legalább 100 iparos növendék van, ipariskolák szervezendők, minek következtében a kir. tanfelügyelő az előintézkedéseket már meg is tette.

Végül bejelenti, hogy Filkorn József, nagy-lőcsai róm. kath. felekezeti iskolatanító, mint a „Slavia“ biztosító társulat ügynöke, az ügynöki cégtáblát az iskola-épületre kifüggesztvén, ezen a népszerű törvénybe ütköző, tény megszüntetése végett, úgy a megye alispáni hivatalához valamint a magy. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz is egy fölterjesztést intézett aziránt, hogy rendelet kibocsátása által a felekezeti tanítókat egyházi főhatóságok útján ilyennemű káros és meg nem engedett tisztelettel tiltsa el.

Ezzel az ülés több, kevésbé fontos ügy elintézése után befejeztetett. r. l.

Különfélék.

— Meghívó. A m. kir. 61- és 62-ik honvédszázalaj tisztikara részéről a L é v á n alakítandó m. kir. honvédségi és polgári ezéllövésze g y l e t megalakulásához szükséges közvetítő lépések megtétele végett megkeresztvén, e megtisztelő feladatnak örömmel s legnagyobb készséggel sietek megfelelni, midőn a céllövészet iránt érdeklődő igen tisztelt polgártársakat ezennel fölkérni bátorodom, hogy f. hó 12-én, kedden délután 5 órakor a városházán tartandó értekezletre összejönni méltoz-

tassanak. Az értekezlet tárgyai lesznek: 1. A m. kir. honvédtisztikar által még 1880. évben közlött alapszabály-tervezet fölolvastása. 2. Az alakuláshoz szükséges teendők fölötti határozatok. Egy katonai és polgári lövésze g y l e t alakítása a közóhajnak annyira megfelel, hogy annak czélserű és üdvös voltát fejtegetni s az ügynek ezzel toborzani híveket: teljesen fölösleges. Leghathatóbb ajánlat az alapszabály tervezet két első szakasza, melyek így szólnak: „1. §. A L é v á n alakult ezéllövésze g y l e t ezélla a polgárokat és az ifjúságot a céllövészetben gyakorolni s ezzel a haza védelmére alkalmas férfiakat képezni, a céllövészet barátainak ártatlan mulatságot és szórakozást szerezni és a lövölde helyet üdítő és mulató helyül a polgárok és családjaik részére jó karban föntartani. 2. §. Jelszó: hogy hazádat védhesd, löni tanulj!“ Kelt L é v á n, szept. 8-án, 1882. B e l e s á k L á s z l ó.

— A bars megyei gazd. egyesület f. évi szeptemberhő 23-án d. u. 3 órakor L é v á n, a városházá mellett téren b o r j u d i j a z á s t rendez. Ajánljuk e körülményt a gazdaközönség figyelmébe.

— Dr. Levatic Kálmán veszprémi törvszéki jegyző, megyénk szülötte, aljárásbírói minőségben P á p á r a helyeztetett át.

— A Gotthárd-alagutról egy levelezőlap érkezett hozzánk, melynek szövegét itt közöljük: „Épen most a Gotthárd-alaguton átutazva Rigi-Kulmra megérkezvén, teljes elragadtatással csak is azt irhatom, hogy az egész Gotthárd-vasut és nevezetesen a nagy alagut — melyen át 25 percig mentünk — a tudomány és emberi lángész remekműve. Őszinte hazafiúi üdvözléssel maradván. Rigi-Kulm (Schweiz) szept. 2-án, 1882. A m o n E d e. Lapunk t. levelezőjétől — ez érdekes utjáról — bővebb leírást remélünk közölhetni.

— A „Slavia“ biztosító társulat nagy-lőcsai ügynökét, F i l k o r n József tanítót, ki a bizt. társulat cégtábláját az iskola alá függesztette ki, törvényes intézkedéssel kellett az ügynökségről lemondatni. Az alispáni hivatal a kir. tanfelügyelő értesítésének vétele után haladéktalanul intézkedett a cégtábla eltávolítása s nevezett tanítónak az ügynökségtől leendő eltiltása iránt és pedig teljes eredményül, mert az illető az ügynökségről lemondott, s így a cégtábla is eltávolított. — r. l.

— Az agárdi gőz- és fogatos ekeverseny, melyet az orsz. gazd. egyesület e hó 25-27-én rendez, igen érdekes programmal lép föl. Így újabbban a v i l l a m v i l á g t á s mellett leendő gőzszántás, továbbá egy egész t e l e p o n h á l ó z a t fölállításán kívül gondoskodott az egyesület arról is, hogy a versenyre menő gazdák az a l a g e s ö v e z é s módját teljesen megismerjék; be lesznek mutatva az alagesővezésre vonatkozó összes munkálatok, kezdve az alagesővek sajtolásától — egészen annak végleges lerakásáig. E versenyen a Bars megyei Gazdasági Egyesületet V a s s L i p ó t, L e i d e n f r o s t L á s z l ó és S z o b o n y a Bertalan fogják képviselni.

— Turóczt.-Mártonban „Slavia“ biztosító társaság ottani vezérügynöksége, hihetőleg az utóbbi időben történt fölszólamlások következtében, föl fog osztani. Nem csekély jelentőségű dolog ez közéletünkre nézve, mert a cseh ügynököktől és hivatalnokoktól megtisztult a város. P v. L.

— A Kossuth Lajos nagy hazánkfia születésének 80-ik évfordulója alkalmából készült E m l é k - A l b u m

átnyújtási határideje a küszöbön áll s még számtalan aláírási iv van kint a közönség körében, minthogy pedig az Album e hó 15-én már be lesz kötve, fölkérem az ivtartókat sziveskedjenek az aláírási iveket, bármily eredményül is f. hó 12-éig bezárólag hozzám beküldeni, minthogy e határidőn túl érkező aláírók neveit, a legjobb akarat mellett sem fogom fölvehegni az albumba. Budapest, szept. 6-án, 1882. H a l á s z I s t v á n, a Kossuth-Album tervezője és készítettője.

— Hymen. M e d v e c z k y Sándor fiatal, lévai gyógyszerész tegnap vezetett oltárhoz B e l e s á k Gizella kisasszonyt, B e l e s á k Károly, bars megyei főmérnök urnak kedves, művelt leányát. — Zavartalan legyen boldogságuk!

— L é v á n e héten tartott hetivásárokra 2240 métermázsza gabona hozatott be.

— Petőfi ünnepély. S e l m e c z b á n y a hazafias és magyar érzelmi lakossága emléktáblával fogja megjelölni azon házat, melyben a nagy költő, P e t ő f i lakott selmeczi tanuló korában. Az emléktáblára szükségelt összeg már eddig előteremtett, közadakozás útján; csak az van hátra, hogy a kérdéses ház pontosan megjelöltesse, nehogy az emléktábla elhelyezésében tévedés forduljon elő.

— A pánszlávok ellen. A turóczt.-zolyom megyei tanító-egyesület oly határozatot hozott, mely méltó társa a lévai és rozsnó evang. egyház határozatainak. Kimondta ugyanis föntvezett tanító-egylet hogy a N á r o d n i e N o v i n i s egyéb hazafiatlan szellemű, földvidéki pánszláv lapok magatartását elítéli s rosztolja. Ezzel azonban nem elégedett meg, hanem egyhangulag elhatározta, hogy a belügyminiszterhez a közgyűlésből egy kérvényt intéz aziránt, hogy a N a r o d n i e N o v i n i, H l a s n i k, C s e r n o k n a z s n i k, S l o v e n s k é P o h l a d i s egyéb hasonló szellemű pánszláv lapoknak, mint a hazafias tanítgyet minden lépten-nyomon megtámadó s a hazafias népnevelést megmértelyező irodalmi termékeknek mielőbbi ártalmatlanná tételére hatásos módot találjon; egyúttal azonban felkérendő a belügyminiszter, hogy mivel a felvidéki tótajku lakosságnak megfelelő tót nyelven szerkesztendő lapra szüksége van, ez okból az említett pánszláv lapok helyett olyan lapoknak szerkesztéséről gondoskodjék, a melyek tót nyelven, de hazafias szellemen oda hassanak, hogy általuk a földvidéki népnevelésügy fölvirágoztassék s a félrevezett nép hazafias szelleme áptassék. Ezzel kapcsolatban kimondta még a közgyűlés, hogy a Svornost tót nyelvtű lapot, t k i n t v e hazafias szellemű, a tanítóegylet anyagilag és szellemileg pártolni e köles kötelességének tartja.

— Egy pánszláv papot névszerént B o r Lajos, krajnai ev. lelkész, a magyar alkotmány és hatóságai intézkedések ellenében tett igazgatásaiért, a nyitrai kir. törvényszék f. aug. hó 30-án vétessenek mondotta ki s nevezett egy évi államfogságra és 500 frnyi pénzbüntetésre, behajthatlanság esetében pedig még 50 napi fogságra ítélte. A váltókat fellebezett.

— Rövid hírek. A nemzeti muzeum érdekes ajándékot nyert; a váci eszmadia ipartársulat a tulajdonát képező, száz évnél idősebb czechkorsóját a nemz. muzeumnak ajándékozta. — A Petőfi-szobor már elkészült, leleplezése Budapest, nagy ünnepélyül f. évi okt. 15-én fog megtartatni. — Ritka asszony halt meg nemrég Vashingtonban, neve: Austin Mária, ki harminezvi házassága alatt 44 fiut szült 19 szülesi alka-

Tárca.

A legismertebb kulturnövény.

Irta: Hanusz István, főisk. tanár.

Keményen vitakozott két böles egykor a fölött, hogy lsten sem kicsinyt sem nagyot nem teremtett. E hiányosan formulázott tétel saját értelmezésök szerint azt akarta jelenteni, hogy minden teremtmény csak ránk, emberekre nézve bir a nagy, vagy kicsinynek valóban viszonyos természetű fogalmával. És ebben teljesen igazok volt, — mert ha a szervek összeségét magasabb szempontból tekintjük, meglepetve látjuk, hogy minden egyesnek magához mérten egyenlő fontossága szerepkör jut ki ki az élet szinpadán. A piczi szunyog csak olyan kiegészítője a természet háztartása összhangjának, mint a hatalmasan fejlett elefánt, a göresövi kicsinységű pené-zgomba nem jelentéktelenebb polgára a növények nagy országának, mint az óriási Encalyptus, mely üstökét a felhőkbe meríti. Ne adjon tehát megütközésre alkalmat, ha egy olyan eszmómászó növényről szólnak, mint a tök, mely minden-napiassága mellett sem csekély jelentőségű azon növények közt, melyek kel-tről származván, nálunk nemcsak befogadtatást nyertek, de még jól is érzik magokat.

Mily figyelemben részesült népünknek e jövevény, kiténik nemesak onnét, hogy a kártyák egyik szine (carreau, schellen) a töktől nyerte nevét, hanem igazolják azon közmondások is, melyek e növény tulajdonaitól kölesönözvék, mint pl. addig uszik vizen a tök, mig elmerül. Este virázkik, mint a tök. Zörög, mint örög a tökben. Fénylik, mint Salamon kabakja. E legutóbbi történeti eredetű, egykori nyugtalan lelkületű királyunk, Salamon ugyanis visegrádi fogságában 1082/3-ban állítólag kivájt sárgatök-lámpással járt-kelt éjjelenként foghelye sötét folyosóin, sőt a nevére nevezett Salamon tornyának Dunára néző ablakaiba is ilyen lámpionokat rakott, mely messze világító kabakok fénylése az éji hajózk és halászk által közmondásossá lett.

A gyenge értelmű tökkel ütöttek, tökfejnek, tökcolop, vagy tökfilkának nevezi a magyar, a sápadt szinűre pedig azt mondja, hogy piros, akár a tökmag

stb., de a tengelicz madár (Fringilla carduelis) hazánk nem egy vidékén visel töklincz nevet, s a gy-rmekded világnézetű népmese a tököt lótojásnak tartja; nem lehetetlen, hogy e fölfogás tatár maradvány nálunk, Mandeville János angol középkori utazó legalább értesít olyan bárányról, mely a középázsiai tatárok hiedelme szerint tökben születik. Miért-miért nem egy dunántúli helyiség is e növényektől nyerte tök nevet.

Mányelvi Cucurbita nevet növényünk még az ókornak egyik nevezetes természetrajzi írója, Plinius Secundustól kapta és pedig úgy látszik a Cucumis (uborka) és orbis (kerek) szók egybe olvasztása folytán. E névvel különben a gunyoros rómaiak a kopasz fejet is megtisztelték, noha tudvalevőleg nem tartozik az a növényországba, sőt Seneca a komoly bölesész megírta, mikép változott Claudius császár halála után tökké. (Apotheosis helyett apocolocynthis.) A Vesuv tüzhánya hamuja által elt-metett Pompeji romjai közt már találtak megszenesedett tököt.

A tök, e humor (viz) gazdag növény a melegebb tartományok flórájának rövid életű gyermeke, de számos faja közül néhány nálunk is meghonosult. Valamennyi egy nyári növény, csak az észak-amerikai Cucurbita perennis A. Gray daczol az évszakok változásában nyilvánuló időjárással, mert élve. A tökök alaktanából általában csak annyit, hogy gyümölcsük igen változatban jön elő és a piszke nagyságtól az egy méter hosszúságig és egész 112 kilo súlyig különbözik. Mivel indája és kaesaival a szokatlanul nagy gyümölcs nem áll arányban és a földön fekvő növekszik: Matron görög humorista a diéső föld fiának nevezte, mely harmatos nyrszolgában fekszik és nem földlől esalogat, mint a fák gyümölcsei.

Minden ültetés ugyszólván új alak és színváltozatot hoz elő, úgy, hogy a kis keményhéjú koronás töktől kezdve a lágykabaku uri tökig számtalan a kores és átmeneti alak, miért is a gyümölcseikben egymástól annyira különböző tökök közül igen kevés tekinthető külön fajnak. Nagy előszeretettel művelik a tököt nemcsak gyümölcsének sokféle használhatósága miatt, hanem azért is, hogy különösen színváltozatai igen csinos virágfüzűket alkotnak a szabadban és gyors növekedésök, gazdag levélzetükkel félszereket, deszkakeri-

téseket, árnyhelyeket, vagy ezekhez hasonló disztelenségeket egész a láthatlanságig képesek elfödözni, vagy fölékesíteni.

Tök volt állítólag azon árnyas növény is, mely az irás szerént Jónás profétának Ninive falai előtt oly gyors növekedéssel készített enyh-helyet. De az osztó igazságnak is volt már egyszer eszközlője a tök, ha hitelt adhatunk egyik történeti adománknak, mely a magyar nép ajkán ma is él. Egy szépen fejlett tökkel kedveskedett ugyanis egyik jobbágya egykor Mátyás királynak s az a jó szívvel adott ajándékot gazdag jutalommal viszonzta a szegény földművesnek; midőn azonban a jutalmazottnak gazdag szomszédja nyomban azért vitt a királynak 4 szép ökröt, hogy még fejedelemibb jutalomban részesüljön, az igazságtételben föltulmulatlan király épen az ajándék-tökkel büntette meg a haszonlesést.

Magának a töknek sem hiányzanak elődjei; és ugyan az alsóbb rendű gombák közül az orsópénésznek egy faja, mely Fusisporium aurantiaesom névvel bir, és a lisztharmatnak egy neme (Erysibe cucubitaesorum), e két vendégnek elsőbibe az indán és kabakhéjon, utóbbika a leveleken él, de mindakettő csupán nedves időben és nyár derekán lép föl, anélkül azonban, hogy gyümölcsének bő aratását kockáztatná. Legnagyobb ellensége mégis a fagy; mig kultivált növényeink közt a kukoricza, paradicsom 2-3 hideg fokot elviselnek, a tök 1 1/2 hideg fok mellett leveleit már elvesziti.

A töknek említésre méltó fajai: 1. A sárga-vagy disznótök (Cucurbita verrucosa), melynek kabakja fás héjú, sima, vagy szemölcsös felületű. Henyélő, messze elfutó szára 4-10 m. hosszú, szögletes, sörte szőrös és kapaszkodó kacsokkal ellátott. Egy laki nagy virágai egyenként nőnek ki a levelek hónaljából, pártájok harangidomú és narancsszinű. Gyümölcse gömb-szerű nagy bogyo, melynek az érés alkalmával képződött üregében, vékony fehér kéreggel bevont s lapos magvai 6 páros sorban vannak elhelyezve.

Hazája kelet, Angliába a XIV. században érkezett, átkelt az atlanti óceánon és a messze nyugodra eső Kaliforniában a 70 kilo súlyt rendesen eléri. Mig a Rajna völgyén és éjszaki Németországban szórványosau, legfőlebb csak disznók számára termesztik: addig

lommal; a fiuk közül volt 6 hármás és 13 ikerszült, életben van közülök jelenleg 11. — Hunyadi János kardjának pengéjét őrzi Orbán Balázs orsz. képviselő, ki e napokban jutott a nagybecstű régiséghez. Idővel valamelyik muzeumban fogja elhelyezni e kiváló ereklyét. — A budapesti népiújság pénzkészítője. Heinrich Jenő ellen 14,000 ezer forintnyi sikkasztásért fenyítő panasz nyújtott be a budapesti kir. fenyítőbíróhoz. — Halászmestereket szándékozik, állami minőségben, fölállítani a földművelési miniszter még ez évfolyamában; a halászmesterek feladata az lesz, hogy az ekerszert halászatot létesíteni ahajjot gazdáknak szükséges fölvilágosítást adjanak. — Boszniából ismét tömegesen vándorol ki a nép Montenegroba. Hírlik, hogy mivel a tartomány jövedelme nem képes a kormányzat és közigazgatás költségeit fedezni, e végből jövőre mintegy 20 millió frt. lesz a monarchia jövő évi költségvetésébe főlveve. — Szintársulat, miniszteri engedéllyel, összesen 34 van az országban, ezeknél működik 346 színész és 429 színésznő, összesen 775 tag. E társulatok között, a Tóth Béla társulatának havi kiadása 995 frtra rug. — Thaszáron aug. 27-én egy tüzeset alkalmával több, ittás egyének pultókkal dobálták az ott működő zs. ujfalusi tüzoltókat, a paranesnokot pedig szándékosan leöntözték.

Apróság. Katédrai bölcsesség. Tanító: „Gyermekek, figyeljétek: az ember szeméy, az állatok pedig tárgyak, tehát élő tárgyak. Tudnál-e te Jóska, egy élő tárgyat mondani? Gyermekek: „Kutya!“ T.: Helyes, és hány lába van a kutyának? Gy.: „Négy!“ T.: „Okosan feleltél. Most mondj egy olyan tárgyat, ami nem élő, — és mégis négy lába van!“ — „Döglött kutya!“ válaszolt hevenyében az egyik fiu.

Tanügy.

Tanítógyűlési reminiszcenciák.

Népes közgyűlése volt a Nyitrai megyei Tanítóegyletnek f. évi augusztushó 23-án Nagy-Tapolcsányban.

A gyűlésre 22-én érkeztek meg tömegesen a vidéki tanítók, kiket a vasúti indóháznál a polgárság s a kivonult városi tüzoltóegylet zenezóval fogadott. N. Tapolcsány város nevében Keller János prépost, a tanügy meleg barátja hazafias beszéddel üdvözölte az érkeztöket.

A gyűlés tagjainak elszállásolásáról a város, illetve a polgárság előzékeny figyelmével gondoskodott, sőt a gyűlés tartama alatt számos tanító teljes ellátásban részesült a vendégszerető házigazdák részéről.

A gyűlést megelőző nap (aug. 22.) délutánján elérkezett, este pedig a tavarnoki vendéglőben ismerkedési estély tartatott; a tulajdonképeni gyűlés másnap, aug. 23-án vette kezdetét.

Átaljában elmondhatni, hogy a gyűlésen megvitatott tárgyak között voltak olyanok is, melyek a néptanító működési körén kívül esők lévén, a belőlük eredő haszon sokkal kevesebb volt, mint amennyit ily szépszámu gyűléseket, a szakmájába vágó s jól kiválasztott kérdések szakszerű megbeszéléséből nyerni szokott. Szép és dicséretes dolog ugyan, ha valakinek módja és tetszése van, a szakmája körén tul eső kérdésekkel is foglalkozni, de baj: ha ez rovására történik a speciális dolgoknak. E gyűlésen is pl. a magyar nyelvnek tudományos oldalról történt bemutatása helyett lehetett és kellett volna érdekesebb és

szükségesebb, más tételt megvitatni, nevezetesen olyant, ami a nevelés-tanítás ügyével közelebről áll kapcsolatban; mert csakis ilyenekből van legközvetlenebb haszna az iskola és társadalom ügyének.

Ily fajta kérdések számosan s megvitatás nélkül lógnak még tanügyi viszonyaink fogásán; ezeknek a pókhálótól megtisztogatása inkább tartozik a tanítói tanácskozmányok asztalára, mint a nagyszabásu tudományos disszertációk s pláne épen olyanok, miknek fejtegetésére hivatott egyén és hivatott közönség kívánatik, nem pedig tanító s annál kevésbbé tanítógyűlés.

Privát pásszióból ám tegye, aki teheti, otthon, vagy ha ugy tetszik: illetékes helyen is; de a tanítói gyűlésnek más a ezélja s eszerent a tanítók önképzési nemes ambíciója, az idegen tudományok messzeeső régióiban, testületileg csak akkor tehet kirándulásokat, ha majdan elértek ama boldog korszakot: a pedagógia ne továbbját, — ha ugyan lesz valaha ilyen korszak (?).

Igen találó volt a gyűlés egyik ifju tagjának azon főlzólamlása, hogy némelyek, a gyűlés befejezése előtt „elszökdösnek“ a teremből. Eretlen megjegyzés, de annyiban mégis bir alappal, hogy az illetékes tudományos disszertációk a gyűlésről megszökni készitik azon tanítókat, kik nem éreznek kedvet a kirándulásokhoz, idegen és magas tudományok régióiba; mert ök joggal várnak a gyűléstől oly értekezéseket, melyekből közvetlenül húzhat hasznót mindenik tanító.

Igen nevezetes mozzanata volt még a gyűlésnek egy fontos indítvány Kaszap, galgóczi polg. iskolai tanítótól, ki a Fölvidéki Magyar Nemzeti egyesület célját s elveit fejtegetvén, abba a tanítóegylet belépését indítványozza, s ajánlja, hogy a főlv. magy. nemz. egyesület céljának előmozdítása végett a Fölvidéki Nemzetör címü lapot a tanítók támogassák és terjesszék. Volt erre azután vita és hozzászólás, többféle és több oldalról. Annyiban mindenki egyetértett, hogy a főlv. magy. nemz. egyesület ezélja s intenciói helyesek, mert hazafiasak; de az ajánlott hirlap iránt többen ugy nyilatkoztak, hogy az ezélszerűtlen eszközzel működik, mert benne éles támadások és személyeskedések közöltetnek épen azok ellen, kiket a magyar állameszmének megnyernünk kellene. E viták folyamában föláll a nevezett lap egyik szerkesztője, mellére üt s kijelenti: hogy „amit mi írunk, azért felelősek vagyunk!“ No persze, hogy felelősek, hiszen azért szerkesztők; — de ez még nem elég az üdvösséghez.

A magyar állam érdekeinek helyes fölfogásáról tanuskodtak azon ellenvetések, melyek e gyűlésen a Főlv. Nemzetör magartartását rosszalják.

Dobszótól elriadnak a verebek, eldöngetéssel senki sem szerzett még jóbarátot, folytonos szemrehányást a eseléd sem tár a háznál: tehát a nemzetiségi kérdést sem lehet kedvezően elintézni oly módon s oly eszközökkel, mint azt a Főlv. Nemzetör eddig tette. Igaz, hogy a pánszláv lapok neveltlen fegyverrel lépnek föl ellenünk, de ebből nem következik, hogy mi is hasonlóan tegyünk. Az államellenes pánszláv agitációkat a hazai törvények korlátok közé szoríthatják s terjedését elfojthatják, de a sajtó fegyverének más irányban kell villognia, brachiummal nem élhet, de ne is éljen, mert nem az a rendeltetése, személyeskedő polémitá se használjon, mert épen az a legrosszabb hirlapi politika.

Mi haszna van a hirlapi panasznak, ha azt nem illetékes közeghez intézzük, mit ér a sajtó támadása azok ellen, kiket jó barátok helyett — ily modorral még ingerültebbekké teszünk, ezélszerű-e a bajt örökké csak konstatálni, ha ellene alapos receptet adni nem tudunk?! Ezekből áll a Fölvidéki Nemzetör eddigi működése. Pánszlávokat akart megszelidíteni s ellenkezőt eredményezett: naponként több a pánszláv, mint azelőtt volt. Elmérgesítették a kedélyeket, melyek a folytonos leleplezgetések, gyanúsítások és szemrehányások következtében daczosabbak és számossabbak lettek. Igaz, a szerkesztők felelősek érte, ami lapjukban megjelent s megjelenik; de hát az eredményért ki a felelős?

Egy államférfi szintén felelős a saját tetteiért, beszámolhat rólok, elmondhatja: mit, miként s miért tett; de az esetleges rossz következményekkel szemben mi hasznát veszi a nemzet egy ember felelőségének?!...

A szerkesztő is felelősségre vonható lapja tartalmáért: de vajjon micsoda garanciát nyújt az ő felelősége akkor, ha rossz eredményeket szült ezikkeivel? Nemzetiségi ügyben a szerkesztői felelőség megdöntheti, elbukthatja a szerkesztőt, de az általa esetleg előidézett bajokért semmiféle szerkesztői felelőség nem kárpótolhatja a nemzetet. Vagy igen?...

Tanítói oldaláról fogva föl a dolgot, én azt — mondó vagyok, hogy akit pánszlávnak neveltek, az pánszláv marad ö ökre; ép azért határozottan állítom, hogy megtért pánszláv nincs —, mert ha van, aki magát ilyenek vallja, akkor az sohase volt pánszláv.

Ha e haza gyermekei, nemzetiségi tekintet nélkül magyarosan neveltetnek, nem lesznek azok pánszlávokká pángermánokká soha! E haza tanítói ép azért néptanítók, hogy magyar állampolgárokat neveljenek, s hiszem — fognak is nevelni, csak ök, maguk legyenek első sorban magyar jelleműek. Arról pedig az állam gondoskodik a jövőben is, hogy néptanítóink pánszlávok ne legyenek.

A jelen iskolai generáció magyar fog lenni testben-lélekben, ha e mellett nemzetiségét s any. nyelvét megörzi is. A nemzetiségek vénebb tagjai meghalnak eddigi minőségükben, ezekkel tehát iparkodjunk, a törvényt es korlátok között, békés együtt-létben eltölteni hátralevő napjainkat. A nemzetiségi sajtó áskálódásaira higgadtan vágjuk ki a tromfot a tények és körülmények megvilágítása által, kerülve a személyeskedő modort Tartózkodjunk a ráfogásoktól, nehogy ez által ott is kigyulladjon a tűz, ahol az már hamvadó félben volt: mert akit a közvéleménnyel egyszer elítéltünk, nem fog az megjavulni soha, mert el van ítélve!

Egyébként béke velünk! — Éljen Nagy-Tapolcsány városa!, mely a gyűlés alkalmával 100 frtot adományozott a Nyitrai megyei Tanítóegyletnek tanügyi célokra.

Nyitrai A.

Közönség köréből.

Rövid válasz Garami urnak.

Nagyon köszönöm t. uram a leczkét. Nem akarok adós maradni s a hitelezőnél tartozásom lerovom. Megengedi, hogy én kevesebb tüzzel beszélek, mint Ön. Vén vagy k már a heveskedésre.

Köszönöm, hogy jó oldaláról is ismer s rólam jót is föl mer tenni. Sajnálom, ha esalatkoznék bennem, de én a mit irtam, szívből-lélekből irtam s a mellől nem tántoritok; az igaz, hogy nem esavárom nyakát, mint Ön tevé.

Olvassa el, kérem, a t. képv. gyűlésről írott cikket s látni fogja, hogy nekem abban szabadság, de nem szabadosság kell, hogy én azt akarom, ne vezessék járszalagon a tanítóegylet. És Ön is ezt mondja! Ugyan miért ront hát nekem?

En jobbnak tartom ezen tan. közgyűléseket a szövetségnél: az magán bajom, nem tehetek róla, ha másnak nem ilyen a szája ize; de az egyetemes magyar tanítói kar koronkénti összejevetelének ellensége épen nem vagyok, mihelyt az e hivatalos közgyűlés mellett szükségesnek látszik. Erről az Ön által reflektált cikkemben nem szóltam, de igenis a „Népn. Lapja“ ez évi 23. számában, hol erősen harczolok a szabad szellemű egyetemes tan. gyűlések mellett, melyekről lemondanunk nem lehet soha, mert, a mint — hivatolt helyen — mondom: „Lehet tanügyi kormány, melyet ellenörzni, lehetnek tanügyi elvek, melyek ellen tiltakozni, lehetnek idők, melyekben egy független magyar tanítói karnak létezni a fő, a közös cél: „hazánk népnevelés s oktatásügyének javítására nézve okvetlenül szükséges.“

Lásd kérem, ha ismerne, tudhatná, hogy csaknem egy véleményen vagyunk; de az hibám, hogy jelenlegi magyar tanügyi kormányunk ellenében egyáltalán nem látom át, miért kelljen nekünk egyetemesgyűlésezni a hiv. közgyűlések mellett, bár — mint ezt határozottan rosszalám, — e közgyűlés nem teljesen szabad szellemű, legalább nem mindenben az.

Ez volt véleményem mindig; ezt irtam, hogy Ön mást betözött ki, arról nem tehetek.

Ne féljen és ne sajnáljon Ön; — nem érdemlem meg! En szívem mélyéből szeretem a szabadságot; az én tanügypolitikai nézeteim szabadelvűek, de nem — szabadosok. En láttam s mondtam ugy a kormány, mint az ellenzék hibáit; én közéjük mertem dobni magam, de — higgye el — nem azért, hogy bárki oly rutul félreértsen, mint Ön.

Szabadelvű vagyok mindenben; de mit tehetek róla, ha hazámat jobban szeretem, mint az ellenzékességét; mit tehetek róla, ha egyetértve tenni jobbnak

A Junker.

Ösi család elzüllött tagja, a társadalom nagy Tércin ellovagol, keres enyhet szerzte magának. Munkától retteg s irtózik sok tanulástól.

„Munka parasztnak kell“ ugymond, — „doktorinak az irás.“

Ez recepét írjon, még az művelje a földet. Irás, munka sehogysem férnek az uri salonba. — Nonius ismeretét, ő, ezt megbírja az elme. Még sport, még a leány szemeit bájolja e látvány. Szép lö, szép lány oly tudomány, hogy elöttük a junker. Meghajlik, s jargon nyelvének szózavarát el-Árasztván, viszi a hóboritok tömkelegébe! — A Kriesi a Nikivel, Friczivel vontatva beszélnek.

A Pepia Karival gyöngéden szólva sohajtunk: „Mily jó volna ötösben most vágatva haladni!“ — Nössza, tehát ide bankot, friskárttyát Sanyi pajtás! Üzzük unalmát a létnek, mit a peuple idéz fel; Mely, hogy jólétet nyerjen, lármáz s haladást kér; — Csak nem kívánhatja, hogy érte megunjunk az éltet?!... Rajta tehát: brennolj szaporán s slágerre fizess ki!...

Tyhü, aki kinese van! im, vagyonom már uszik a bankban. En pedig ugy jobbról, mint balról bákalacsizta!... Na, de se-baj, jó a választás, képviselővé Kell lennem!... Fiaim, jó nép, ő jertek ölembe! Tudjátok ti, hogy én mindig csak értetek éltém; Gyűlölöm a kormányt, s azt megbuktatni kívánom; Adjatok énnekem fiaim, mandátumot erre!... És a szegény, jó nép vállán így hordja a junkert.

Aki a kormánynak lesz ezentul hű mamelukja. Meggyözödésem nem viszi őt, egyedül napi kérdés Nála az urhatnámság, aztán élvezet a ezél. — Mint főurjó, s mint nihilista bevégzi a pályát. S lesz végnapjaiban nagy terhe az emberiségnek, Mig sok sláger után eljő majd végre a troppa.

Luna.

Európa keleti felében és nálunk fölöttébb ismert elterjedésnek örvend, alig van ugyanis Magyarországon egy-egy olyan kukoriczátábla, melyből mint buzavetésből a pipacs, ne mosolyogna ki ősszel néhány érett sárga tök.

Görögországban az apróbb gyümölcsű gyenge tök salátá gyanánt szerepel, nálunk azonban keresteték pótléka legkiválóbb fözelékünknek, a káposztának. L. Heufler szerent, kinek nevérel nem egy virágtalan növény van elnevezve, Bolognában igen jó böjti levest főznek a tökből. Sőt a kecskeméti iparos ifjuság önképző egylete által 1875. szept. 19-21. napjain rendezett iparkiallitáson látható volt egy tökből sült kenyér is, mely nem vált szégyenére leleményes kiállítójának, mert külseje után itélve alig látszott különbözönek a füstta buza kenyértől, melyet azonban a legtávolabbról sem pótolhatna.

A töknek olajos magvai pedig kedvelt esemegéül szolgálának az alsóbb néposztály gyermekeinek, mit böven igaz lehet egy pillantás télen a falusi iskolák padjai alá, hol e esemegének élvezhetlen részeit halomszámra szórják szét a ködmönös kis muzsafiak. Nem kevésbé kedveli e nyalánságot a ezinke (Parus), mely mint Lázár Kálmán gróf, korán elhalt jeles ornithologunk mondja, ellent nem bir vágyának állni, hogy a gazdasszony által szarítás végett napra kiterített tökmagot meg ne tizedelje. Sőt annyira megy iránta való tisztelete, hogy a kivájt tökből készült csapda által, melyben esalétkül tökmag van elszórva, még arany szabadságától is meghagyta fosztatni magát.

Es e fogási mód oly általános, hogy némely vidéken szinte szokásossá vált: a tanulatlan embernek fejét is ezinkefogónak nevezni; valamint ismeretes népiünknek azon mulatsága színte, hogy a kivájt sárga tökre szem, orr és szájnyalásokat metsz, égő gyertyát dug belé és kivált kukoriczafosztások alkalmával különböző tréfákra használja föl. Beláziában Kashgar környékén üres tököt aggatnak a fákra, hogy abba egy sárgasörű kis rigófaj fészkelhessen, mely szépen énekel és állítólag nyáron sötétkék tollazatot nyer. Neve kara kuchkach.

(Folytatjuk.)

látom hazánk népevelésügye érdekében, mint ezivalódva tétlenül ülni? Mit tehetek róla, ha most is csak azt ajánlom tanügyünk minden férfiának, hogy haladjon a jelen, magyar kormányval kezdet fogva, folytonosan javítva előre: mert így, egyesülten képesek leszünk nagy célunkhoz közeledni; míg, ha egymás között minden kiesínségen hajba akarunk kapni: bizonyára elleneink önmalmukra hajtják a vizet s mi nemesak nem haladunk, de gyengülünk, maradunk.

Isten velünk!

Ujfalussy Sándor.

Irodalom és művészet.

Önüggyvéd. 3-ik kiadás, 9-ik füzet. E füzetben a szerző a váltó szerződéseket tárgyalja, ismerteti a váltókat és váltói személyeket, a váltó képességet, az idegen váltók kelteit, a forgalmányt, és az elfogadás végetti bemutatását, — az elfogadást, lejáratot, fizetést — a váltóból eredő keresetekkel és a kereskedelmi ügyletekre, — ismerteti a kereskedés különböző nemeit és a kereskedőket, — a kereskedelmi forgalom tárgyait, milyennek az áruk, a munka, a pénz, az értékpapírok és hitel, — ismerteti a kereskedelmi ügyleteket és a kereskedelmi ügyleteket tárgyazó általános határozatokat — a kereskedelmi ügylet-kre vonatkozólag a zálog és megtartási jogot, a kereskedelmi ügyletek megkötésének módját — a kereskedelmi ügyletek teljesítését és bélyeg illetékeit. Ezen dús tartalmu füzet ára 30 kr. Kapható ifj. Nagel Ottó budapesti könyvkereskedőnél.

Nyílttér.

I

Egy csinos, butorzott szoba egy magányos urnak bérbe adatik. Bővebb tudósítást e lap szerkesztőségénél nyerhetni.

II

Mindazon tan- és kézikönyvek, melyek a helybeli gimnáziumban s elemi tanodákban használtatnak, nálam folytonosan készleten vannak, — ugyszinte mindenféle író- és rajzszerék nagy választékban.

BESZEDITS SÁNDOR
könyvkereskedése.

Lévai piaci árak.

(Rovatvezető: Kónya J. városi kapitány.)

Buza: mmászája 7.—8.50 kr. Rozs: 6.—6.50 kr. Árpa: 6.50—7.—kr. Zab: 5.50—6 frt. Kukuricza: 9.—50 kr. Köles: 5.—kr. Buronya, kilója: 4 kr. Sziluliszt: 100 klg. 26 frt. Zsemluliszt: 24 frt. Kenyerliszt 18 frt. Dereze: 10.—kr. Kenyer: fehér kilója 14—16 kr. barna 10—12 kr. Buza dara: mm. 20—28 frt. Borsó: 12 frt. Lenese: 12 frt. Bab: 8.50 kr. Köleskása: 12 frt. Hajdina: 14frt. Árpakása: 20—24 frt. Ujbor hl. 9—10 frt. Obor: 14—15 frt. Sör: 12 frt. Szalonna: klg. 88 kr. Disznósír: 92 kr. Marhahus: 44—48 kr. Borjulus: 44—48 kr. Disznóhus: 60 kr. Faggyu: 56—60 kr. Gyertya: 64—72kr. Szappan: 48 kr. Széna métermázsánkút: 2 frt 50 kr. Repezoalaj: 48 frt. Lenolaj: 60 frt. Bükkfa olaj: 10 frt. Cserfa: 11 frt. Tölgyfa: 8—9 frt. Fenyő: köbmétere 8 frt. 20 kr. Zsindely, 1.000 drb 9frt 50 kr. Deszka párja 80-90—1 frt 20 kr. Léz párja 24 kr. Napszám: fér fi ellátás nélkül 80 kr., ellátással 60 kr., nő ellátás nélkül 50 kr., ellátással 30 kr.; gyermek ellátás nélkül 30 kr., ellátással 20 kr.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Holló Sandor.

37. szám.

H I R D E T É S E K.

Szeptember 10. 1882.

1170. sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

A körmöczbányai kir. járásbíróóság mint telekk. hatóság részéről közhírré tétetik, hogy **Poesz Mátyas** végrehajtatónak **Heppner Koszoz Mária** jogutódai u. m. Heppner Pál, Jakab és Mátyas, Heppner Mátyas és Pál végrehajtást szenevedők elleni **100 frt** toke követelése, ennek 1875. évi január hó 1-ső napjától járó 7% kamatai, továbbá a 8 frt 47 kr. perbeli és a már eddig 8 frt 50 krt tevő, u. y az ezennel 8 frt 90 krtban megállapított valamint a még felmerülendő végrehajtási költségei kielégítése végett lefoglalt következő ingatlan vagyonság u. m. alpereseknek a főm megnevezett járásbíróóság területehez tartozó Uj-Lehota községbeli 19-ik számú tjkvben A. I. 1—10 + 1. sorsz. a foglalt ingatlanságban **5%, részbeni birtokjuttaléka Uj-Lehota községében a bíró házána 1882. évi október hó 19. napján** délelőtti 11 órakor az 1881. LX. t. cz. 169—174. §§-ok szabályai szerint megtartandó bírói árverés útján, a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Erről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az ezzel egyidejűleg megállapított árverési feltételek szerint: 1-ör. A megállapított kikiáltási ár **2287 forint** ot. 2-ör. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsátott ingatlanság kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Uj-Lehota község előljáráóságánál is megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság
Körmöczbányán, 1882. évi augusztus uszó 11. napján.

219. 1.

SZOPÓ MUKI, kir. alj. bíró.

1173. szám
1882.

Árverési hirdetmény.

A körmöczbányai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy **Fleischer György** végrehajtatónak **Véber Mihály** és ifj. **Licsó András** végrehajtatást szenevedők elleni **300 frt** toke követelése, ennek 1881. évi július hó 30-ik napjától járó 7% kamatai, továbbá a 8 frt 65 kr. perbeli és a már eddig 12 frt 50 krt tevő, u. y az ezennel 14 frt 50 krtban megállapított, valamint a még felmerülendő végrehajtási költségei kielégítése végett lefoglalt következő ingatlan vagyonság u. m. a fenn megnevezett kir. járásbíróóság területehez tartozó Uj-Lehota községbeli 49. és 50. számú telekjegyzékönvben foglalt ingatlanságnak Véber Mihályt illető **1/4** részbeni birtokjuttaléka és ugyanazon község 85-ik sz. tjkvben A. I. 1—18 + 1—2 sorsz. a foglalt ingatlanságnak ifj. Licsó András illető **1/3** részbeni birtokjuttaléka **1882. évi október hó 6-ik napján** délelőtti 11 órakor **Uj-Lehota** a bíró házána az 1881. LX. t. cz. 16—174. §§-ok szabályai szerint megartandó bírói árverés útján, a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Erről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az ezzel egyidejűleg megállapított árverési feltételek szerint: 1-ör. A megállapított kikiáltási ár a Véber Mihály ingatlanság után a **4-7 frt 50 kr** becsár, az ifj. Licsó András birtoka után pedig a **660 frt** becsár.

2-ör. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsátott ingatlanság kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

3-ör. A vételár három egyenlő részletben és pedig az első részlet az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 20 nap, a második részlet ugyanazon naptól számítandó 40 nap, a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Uj-Lehota község előljáráóságánál is megtekinthetők.

Az ismeretlen tartozkodású érdekeltek részére ügygondnokul **Raksányi József** helybeli ügyvéd neve tetik ki.
A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.
Körmöczbányán, aug. hó 12-én 1882

220. 1. **SZOPÓ MUKI**, kir. alj. bíró.

1171. sz.
1882.

Árverési hirdetmény.

A körmöczbányai kir. járásbíróóság mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy **Predacs Mihály** végrehajtatónak **Schnürer András** és **Bertalan** végrehajtást szenevedők elleni **200 frt** toke követelése, ennek 6% kamatai, továbbá a 15 frt 20 krt perbeli, és a már eddig 8 frt 30 krt tevő u. y az ezennel 9 frt 50 krtban megállapított valamint a még felmerülendő végrehajtási költségei kielégítése végett lefoglalt következő ingatlan vagyonság u. m. a fenn megnevezett kir. járásbíróóság területehez tartozó Uj-Lehota községbeli 29. számú tjkvben A. I. 1—33. sorsz. a foglalt s alperesek tulajdonát képező ingatlanság **Uj-Lehota** a bíró házána **1882. évi október hó 5-ik napján** délelőtti 11 órakor az 1881. LX. t. cz. 169—174. §§-ok szabályai szerint megtartandó bírói árverés útján a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Erről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az ezzel egyidejűleg megállapított árverési feltételek szerint: 1-ör. A megállapított kikiáltási ár, a **921 frt** becsár.

2-ör. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsátott ingatlanság kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

3-ör. A vételár 3 egy enlő részletben és pedig az első részlet az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 20 nap, a második részlet ugyanazon naptól számítandó 40 nap, a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Uj-Lehota község előljáráóságánál is megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság.

Körmöczön, 1882. aug. hó 11. napján.

221. 1. **SZOPÓ MUKI**, kir. alj. bíró.

1169. sz.
1882.

Arverési hirdetmény

A körmöczbányai kir. járásbíróóság tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a **körmöczi takarékpénztár** végrehajtatónak **Svetz Knyasko Nándor** végrehajtást szenevedők elleni **50 frt** toke követelése, ennek 1876. évi január hó 1-ső napjától járó 6% kamatai, továbbá a 3 frt 90 krt perbeli és a már eddig 5 frt tevő, u. y az ezennel 9 frt megállapított, valamint a még felmerülendő végrehajtási költségei kielégítése végett lefoglalt következő ingatlan vagyonság u. m.: alperes Svetz Knyasko Nándornak a fenn megnevezett kir. járásbíróóság területehez tartozó Jasztraba községbeli 23. számú tjkvben A. I. 1—18. sorsz. a foglalt ingatlanságnak **1/4** része **1882. évi szeptember hó 23-ik napján** délelőtti 10 órakor **Jasztrabán** a község házána az 1881. LX. t. cz. 169—174. §§-ok szabályai szerint megtartandó bírói árverés útján a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Erről a venni szándékozók azon hozzáadással értesítettek, hogy az ezzel egyidejűleg megállapított árverési feltételek szerint: 1-ör. A megállapított kikiáltási ár a **958 frt** becsár.

2-ör. A venni szándékozók tartoznak az árverés alá bocsátott ingatlanság kikiáltási árának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban letenni.

3-ör. A vételár 3 egy enlő részletben és pedig az első rész let az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 20 nap, a második

részlet ugyanazon naptól számítandó 40 nap, a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt fizetendő.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen telekkönyvi hatóságnál és Jasztraba község előljáráóságánál is megtekinthetők.

A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóság

Körmöczön, 1882. évi aug. hó 10-én

222. 1. **SZOPÓ MUKI**, kir. alj. bíró.

A t. gazdaközönséghez.

Alulírott tisztelettel hívom fel a nagy érd. gazdaközönséget, hogy a bekövetkezett vetési időszakra, a nálam raktáron levő **Dupuy-féle vetőmag-páczoló** szert minél korábban méltóztassanak megrendelni, nehogy a tömeges vásárlások folytán, a raktáron levő készlet kevés legyen a későbbi bevásárlók igényeinek kielégítésére.

Léva, 1882. szept. 9

Teljes tisztelettel

Czirók János

filzkereskedő.

223. 3-1.

Nincs többé buza-üszög!

N. Dupuy-féle magpáczoló.

Hathatos páczolási mód a buzaüszög ellen,

kitüntette és ajánlva sok egylet és előkelő gazda által.

Kapható az osztr. magy. monarchiában lévő összes raktárakban

1 csomag 200 liter maghoz: 30 kr., — 1 csomag 100 liter maghoz: 15 kr.

Hogy a gazdák az utánzóok és hamisítósoktól megóvassanak, csak oly csomagokat kérjenek, a melyek védjeggyel, címlem- és nevémmel vannak ellátva.

Mindenféle tudakozódásra felel ingyen és bérmentesen:

DUPUY N. vegyészeti műhelye, Bécs —

Windmühlgasse 35.

RAKTÁRAK BARSMEGYÉBEN: **Léván:** Czirók János, Neumann Manó, Kern testvérek, **Aranyos-Maróthon:** Steiner M. L. és fia, — **Verebélyen:** Werner és Steiner

224. 5-4. kereskedése.

Minek

PESTRE,

mikor nálam

75 krajczáros részletfizetésre
HOWE, ANGER, SINGER, WEHLER & WILSON-

gépet

5 évi jótállás mellett kapni.

Családi ezélokra ajánlom, 5 évi jótállásom mellett a Singer gépeket 40 frtért. Öreg gépek becsérítetnek, vagy igazítottak jutányos áron; géptük, részek és esolnak, raktáromon mindig találhatók.

226. 38-24.

Fischer Miksa kereskedésében Léván

Minek

BÉCSBE?,

minden előpenz nélkül

KÁROLYI GYÖRGY
PAPIRKERESKEDÉSE

BUDAPEST

V. kerület, Dorottya-utca 10. szám

ajánlja legújabb divatú

monogrammos levélpapírjait, névjegy és levélragasz-készítményeit

a legjutányosabb áron.

Levélbeli megrendelések vidékről utánvétellel legpontosabban teljesítetnek.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.